

Kommunalpolitikernes svære omstillingsspil

Af Ulrik Kjær
professor, Institut for Statskundskab, Syddansk
Universitet

Med det nye år er der også i kommunerne startet en ny fireårig valgperiode. Kommunalpolitikere er nu gået i gang med endnu en runde med fokus på politikudvikling og prioriteringer på bl.a. skole-, ældre-, trafik-, social-, kultur- og daginstitutionsområdet. Og så er der naturligvis også de mere overordnede diskussioner. Hvor forskellig ønsker man servicen i den enkelte kommune i forhold til nabokommunerne (inden for de mere eller mindre snærende rammer udstukket fra Folketingets side)? Hvordan man vil prioritere mellem kommunens centerby og kommunens "udkant" (ja, den diskussion findes ikke kun på landsplan)? Og hvordan man vil forholde sig til den megen ny teknologi, som vil blive tilgængelig i de kommende år (selvom en teknologi findes, er det jo ikke sikkert, at man vil lukke den ind i børnehaven eller på ældrecenteret)? Der bliver nok at tage fat på for de netop sammentrådte kommunalbestyrelser – heldigvis da, for det er spændende og vigtige diskussioner.

MEN KOMMUNALPOLITIKERNE SKAL også finde en måde at gå til det politiske arbejde på, og en måde at diskutere de svære politiske spørgsmål på. Og det kræver helt grundlæggende, at man som politiker mestrer, hvad man kan kalde "omstillingsspillet." At man som kommunalpolitiker kan gå fra at være valgkampspolitiker til at være hverdagspolitiker. Det er nemlig ikke altid helt det samme at være politiker i valgkamp og i hverdag – om end der nok altid vil være nogle politikere, som vil hævde, at netop de "altid er sig selv" og altid er autentiske. Men i valgkampen er der jo en del forventninger fra os borgere om, at politikere skal vise os deres forskelle og gå i intens verbal in-fight med hinanden, så vi kan få tydeliggjort forskellen på dem.

Hvis vi ikke som vælgere kan se forskel, kan vi jo ikke rigtigt vide, hvem vi skal stemme på for at få den politik, vi gerne vil have, og for at få de mennesker til at påtage sig det politiske lederskab, som vi har størst tiltro til, vil kunne levere. Valgkampens diskussioner behøver ikke blive blodige, men de må helst heller ikke blive så blodfattige, at vi som vælgere står tilbage uden at være helt skarpe på forskellene mellem de enkelte kandidater og partier.

OMVENDT I DEN KOMMUNALPOLITISKE hverdag, hvor for meget splid og ballade i byrådsalen af mange vælgere vurderes negativt. Her er forventningen hos mange, at kommunalpolitikere trækker i arbejdstøjet og samarbejder i en fornuftig tone om at få brede aftaler på plads i forholdsvist fordragelighed. Er der kommunalpolitikere, som ikke får omstillet sig til den politiske hverdags mere bredt samarbejdende ånd og står ubøjeligt på deres synspunkter og tager hårde politiske skænderier, kan diskussionerne komme til at ligne dem fra valgkampen, og så er det ofte skudsålet børnehaver, der gives til kommunalbestyrelsen.

Det kan naturligvis altid diskuteres, hvordan balan-

cen skal være mellem politisk konflikt og politisk konsensus – om politikere skal kæmpe benhårdt mod hinanden på ord og argumenter, eller om de skal forsøge at file på egne holdninger for at nå brede kompromisser. Fordelene ved et højt politisk konfliktniveau er, at der er politikere, som kæmper hårdt for deres politiske synspunkter og dermed måske også så hårdt, som nogle vælgere gerne ser i relation til eksempelvis skolelukninger, trafikomlægninger eller landsbypolitikken.

Omvendt er fordelene ved konsensuspolitikken, at man kan have ikke bare en mere fordragelig politisk tone i den politiske dagligdag, men også at man kan træffe mere brede beslutninger med den større holdbarhed, der ligger heri.

NÅR DET BREDE FLERTAL REGERER, undgår man en zigzagkurs i den kommunale politik, hvilket ikke bare kan have nogle økonomiske fordele (man slipper eksempelvis for hele tiden at skulle lave skolestrukturen om efter skiftende politiske flertal), men jo også kan give en ro for erhvervsliv/investorer og potentielt gøre kommunen mere attraktiv som samarbejdspartner. Borgmestre taler ofte om, at det i forhandlinger med aktører uden for kommunen glider lettere, hvis man har "ro på bagsmækken".

Hermed ikke sagt at konsensus er bedre end konflikt – eksempelvis kan innovation og udvikling jo ikke bare komme af et stabilt investeringsklima, men også af politiske brydninger og efterfølgende politiske kursskifter.

Hvis man i et eller andet omfang anerkender værdien af en vis konsensus i den kommunalpolitiske hverdag, så bliver det naturligvis interessant at se, hvorvidt de kommunalpolitikere, som kom sejrtræt ud af kom-

munalvalget og satte sig i byrådsalen pr. 1. januar, vil vise sig at mestre omstillingsspillet.

Det kan hævdes, at opgaven er blevet lidt svære denne gang, idet valgkampen – og altså den periode hvor de valgte politikere har skullet være uenige og markere denne uenighed skarpt – har været længere end tidligere.

IKKE BARE VAR FRISTEN FOR DEN endelige indlevering af kandidatlistene flyttet fra de sædvanlige 22 dage inden valgdagen til 43 dage inden valgdagen – den del af valgkampen, hvor de opstillede lister og kandidater var på plads, blev således gjort næsten dobbelt så lang. Der var også en del partier og lister, som var meget tidligt ude med valg af spidskandidat og dermed borgmesterkandidat – i mange partier var borgmesterkandidaterne ikke på plads måneder, men år i forvejen. Og da der i en række kommuner blev indført forbud mod, at kandidaterne besøgte kommunens institutioner i selve valgkampen, var man fra kommunal side jo samtidig nødt til at fortælle, hvornår man anså valgkampen for at starte – en fynsk kommune havde skæringsdagen 21. maj, hvilket giver et halvt års valgkamp og dermed nok en noget længere valgkamp, end de fleste kan genkende fra tidligere valg.

En længere valgkamp gør ikke nødvendigvis omstillingsspillet lettere for kommunalpolitikere. Men mon ikke de fleste kommunalpolitikere alligevel kan noget omstillingsspil og derfor er klar til den professionelle uenighed og et afbalanceret konfliktniveau. Ikke mindst når den eventuelle skuffelse ovenpå et tabt konstitueringsspil måtte have lagt sig lidt. Velkommen til den kommunalpolitiske hverdag.